

Kulturdepartementet
Enheten för konstarterna

Återstartsutredningens betänkande Från kris till kraft - återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Svenska Unescorådet är Sveriges nationalkommission till Unesco och har i uppdrag att ge regeringen råd och underlag om frågor relaterade till Unesco, samt sprida information och kunskap om Unescos verksamhet i Sverige.

Svenska Unescorådet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på återstartsutredningens betänkande Från kris till kraft - återstart för kulturen (SOU2021:77).

Svenska Unescorådet ställer sig bakom betänkandets övergripande förslag. Det är av största vikt att möta de akuta utmaningar som covid-19-pandemin har orsakat och strukturella utmaningar som den har belyst. Detta för att säkerställa kultursektorns överlevnad och utveckling, nationellt och globalt.

Svenska Unescorådet vill påminna om att Sverige har ratificerat Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar (2005), många gånger kallad "2005-konventionen". Som medlemsstat till Unesco berörs också Sverige av Unescos rekommendation om konstnärens ställning (1980), för vilken Sverige ska rapportera implementeringen av vart fjärde år. Båda dessa är viktiga instrument i Sveriges aktiva kulturpolitik efter covid-19-pandemin, nationellt i Sverige så väl som i internationell samverkan och internationellt utvecklingsamarbete.

Svenska Unescorådet vill påminna om att Unesco är en stor källa till kunskap rörande den globala kultursektorns villkor och utveckling och en viktig samarbetspartner och arena för Sverige.

Avsnitt 2.1.13 Det internationella utbytet har minskat

Avsnitt 3.2. Kulturens ekonomiska villkor

Avsnitt 5.2 Kulturens centrala samhällsvärde behöver tydliggöras

Avsnitt 3.6.1 Internationellt utbyte främjar konstnärlig utveckling

Enligt självständighetsmålet ska kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet prägla samhällets utveckling. Det handlar om att skapa hållbara sociala och ekonomiska villkor för kulturen, att yttrandefrihet och kulturens oberoende ställning ska säkerställas, skapa förutsättningar för kulturens arenor för det gemensamma samtalet, samt internationalisering.

Covid-19-pandemin har tydliggjort den viktiga roll som kulturen spelar för samhällets utveckling. Kultursektorn i Sverige och internationellt har drabbats hårt av pandemin samtidigt som kulturens betydelse för människor och för samhället har kanske aldrig varit så tydligt som under pandemin. Kulturen har också ett bredare samhällsbidrag som bör tas tillvara utvecklingen av mer krisresistenta och hållbara samhällen. Utredningen belyser bland annat hur kulturen kan bidra till måluppfyllelse för Agenda 2030 bland annat genom samarbete med biståndsområdet. Detta stödjer Svenska Unescorådet.

Svenska Unescorådet vill även belysa det svenska stöd som ges till Unescos kultursektor. Genom Sida sammanställs staternas rapportering om implementeringen av 2005-konventionen till en global rapport, *ReShaping Policy for Creativity*, vart fjärde år. Förutom ländernas svar i sina periodiska rapporter innehåller rapporten statistik, reflektioner och analyser från experter. På det sättet samlas unik global data. Den senaste rapporten lanserades den 8 februari 2022 och ger kunskap om covid-19-pandemins effekter på kultursektorn samt rekommendationer för kulturens återstart globalt.

Sverige finansierar också, genom Sida, ett kapacitetsbyggande program för implementeringen av 2005-konventionen, *ReShaping Cultural Policies for the Promotion of Fundamental Freedoms and the Diversity of Cultrual Expressions*. Programmet syftar till att öka staters rapporteringsgrad till Unesco men också att möjliggöra dialog mellan departement, myndigheter, civilsamhället och kulturskapare i policyutveckling för kultur.

Sverige bidrar även till finansiering till Unescos *International Fund for Cultural Diversity* som stödjer gräsrotsprojekt i utvecklingsländer. Fondens roll är viktig i att stödja kulturens överlevnad och utveckling i länder som har blivit hårt drabbad av covid-19-pandemin och dess restriktioner.

Att Sverige i sin kulturpolitik tar ett ansvar för att stödja och stärka kultursektorn, så väl i Sverige som internationellt är av största vikt. Sverige är ett litet land beroende av internationella samarbeten och export. Samtidigt är Sverige en stark och tongivande biståndsaktör. Att Sverige går i täten för internationellt utvecklingssamarbete inom kulturområdet är viktigt för den internationella kultursektors överlevnad och utveckling. Detta är ett åtagande Sverige har tagit i och med ratificeringen av Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar (2005).

Utredningen konstaterar att den nationella kultursektorn utgör ett ekosystem. Så även den globala kultursektorn där Sverige behöver bidra till den globala infrastrukturen för återstarten efter pandemin.

Avsnitt 4: Utvecklingsområden för delaktighetsmålet

Enligt delaktighetsmålet ska Alla ska ha möjlighet att ta del av en mångfald av konst och kultur samt av ett kulturutbud som präglas av hög kvalitet. Alla ska ha möjlighet att få utlopp för sina skapande förmågor och det ska vara möjligt att verka, arbeta och försörja sig inom konst- och kulturområdet i hela landet.

Svenska Unescorådet vill påminna om att Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar (2005) är ett lika viktigt instrument för implementeringen Sveriges nationella kulturpolitik som i den internationella samverkan.